

Tid til haven

Havetips uge 43

Af: Marianne Bachmann Andersen

Årets sidste klip

Efteråret har indtil videre været utrolig dejligt med mange solskinstimer og ganske mildt vejr. Det varer desværre ikke ved, så inden du går helt "havetræt", så er der et par ting, som skal ordnes, og én af dem er græsplænen.

Sådan sikrer du dig grønt græs til næste år

Græsplænen har mange funktioner i haven. Den er med til at binde havens forskellige afdelinger sammen. Bedene afgrænses fint med græs, og så får det haven til at fremstå som en helhed. Stier af græs fører os hen mod noget, og den brede plæne kan bruges til leg, boldspil og afslapning. Græsfladen sørger for at jorden er dækket med plantevækst, og når det regner meget, så er græsset med til at lede vandet ned i jorden – langt mere effektivt end en fast belægning af eks. sten og fliser.

For at sikre de mange positive egenskaber ved græsplænen, så er det nødvendigt at passe den – også på denne årstid.

Saml nedfaldne blade med din plæneklipper

Græs kræver lys og luft. Hvis der ligger en dyng af visne blade, så trives græsset ikke. Lige nu er bladene sprøde, men snart vil de blive våde og fedtede, og så vil græsset i værste fald rådne og gå ud. Du skal derfor løbende samle de nedfaldne blade op fra din plæne. En rive og trillebør er én metode, men sætter du din plæneklipper til at slå med opsamling, så findeler den bladene – og de er lige klar til en tur på komposten. Du kan også blot klippe bladene i stykker uden at samle dem op, så vil regnormene finde det organiske materiale gennem græsmatten.

Øg klippehøjden

Når vi slår græsset meget tæt og dybt, så indikerer vi, at det skal skynde sig at vokse en hel masse. Det er en god metode om foråret, når vi gerne vil have en tæt plæne. Her i slutningen af sæsonen er det faktisk bedst at sætte klippehøjden op, så det står lidt langhåret tilbage. Det giver græsset ro til at gå lidt i dvale, for det skal ikke kæmpe med en masse nyvækst for at

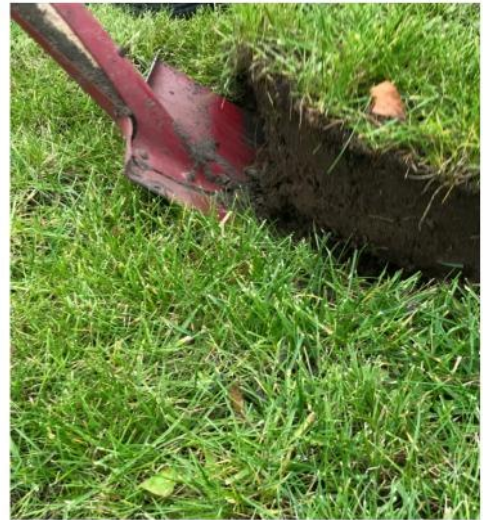
overleve. Det handler lidt om at finde det rigtige længde, så man slipper for at blive ved med at klippe, men omvendt må det ikke blive så langt, at det vil kunne lægge sig ned, når det eventuelt bliver snevejr.

Klip kun i tørt græs

Det bedste resultat fås afgjort, hvis du sørger for at klippe i tørt græs. Årstidens høje fugtighed kan godt være en udfordring, men venter du til sidst på dagen, så har vind og sol mindsket fugten.

Du kan stadig nå at så nyt græs

Måned ud er det muligt at så nyt græs. Spiretiden er lidt længere, men jordens temperatur er stadig høj nok til, at græsfrøene vil spire.

Plant gerne selvom bladene falder af

Når træer, buske og stauder taber deres blade, er det et udtryk for, at planterne går i dvale. Inden de kaster løvet, så trækker de fleste planter nyttige næringsstoffer tilbage til stammen og rodnettet – det er sådan høstfarverne opstår. Når planterne er gået i dvale, er deres behov for vand og gødning minimal, og de er derfor lettere at flytte fra marken og ind i en have som eks. hæk.

Pottegroede planter

Gamle dages planteskoler havde slet ingen plastikpotter, som de dyrkede i. Dengang groede alle planterne ude i jorden, og når efteråret startede, var det muligt at grave planterne op, sortere og bundte dem, så de nemmest muligt kunne sælges. Hele vinteren var det muligt (hvis jorden ikke frøs) at arbejde med planterne til salg, men resten af året var det ikke muligt at flytte dem. Der er

stadig mange som kan huske, hvordan man tog til planteskolen og fik gravet en klump staude op, hjembragte den pakket ind i avispapir, og så skulle den straks graves ned i haven.

Behovet for at kunne handle med planterne hele året rundt blev løst ved at plante i først poser og senere faste potter. I Danmark blev de første store produktioner i potter sat til salg i 1960'erne, og mens man brugte mange ressourcer på at finde den rigtige jordblanding og gødningssammensætning, voksede sortimentet, som i dag er helt bredt dækkende fra stauder til hækplanter.

Fagfolk anbefaler efterårsplantning

Din gartner er stemt for, at du skal plante nu. Et gammelt mundheld siger: "Det du planter i foråret *kan* gro, mens efterårsplantning *vil* gro". Ikke alle mundheld holder ved, og heldigvis vil de fleste planter vokse videre, selvom de ikke bliver plantet om efteråret. Vi er ikke så havemålrettede om efteråret, og så er det jo helt fint at vente til foråret, hvor de nyplantede planter blot skal have lidt mere opmærksomhed for at lykkes. Omvendt er det smart at få plantet de to frugttræer, som familien har talt så længe om nu. Det kan også være, at den nye hæk mangler at blive plantet – den kan du nå at plante så længe jorden ikke er frossen. Roser er også oplagt at få plantet, og mangler du stedsegrønne planter, som jo er uundværlige i den nært forestående dekorationssæson, så handler det bare om at besøge dit havecenter og se det store udvalg.

FACEBOOK statements eller små hurtige beskeder

De sent modne vindruer i drivhuset skal høstes nu. Mængden af gråskimmel er stigende og vil ødelægge druerne

Husk at tjekke kasserne med lagrede æbler – de rådne frugter skal fjernes!

Kvædetræet bugner og er mange steder lige ved at knække sammen. Høst kvæderne og lad træet få ro til at trække de sidste næringsstoffer tilbage til roden

Har du artiskokker i haven, så skal du være klar til at vinterdække dem med granris eller lignende

Er der blade, som lander oveni dit stenbed eller staudebed med lave stauder, så bør de fjernes, så planterne ikke går til

Klip gerne de visne blomster af rosenbuskene. Mange roser blomstrer stadig, men snart vil nattefrosten sætte en stopper for de smukke blomster. Når du fjerner blomsterne mindskes risikoen for at gråskimmel angriber planterne. Vent med at klippe rosenbuskene ned til det bliver forår

Hvis du nænner eller gider, så *kan* du godt klippe alle de små frugter på din figenbusk af. De vil ikke kunne udvikle sig, og planten vil danne nye frugter til foråret

Efterår er tid til evaluering af, hvad der lykkes i køkkenhaven, og hvilke grøntsager, som ikke duede. Lav en note og gør det evt. anderledes til næste år. HUSK at lave sædskifte, så kartofler, kål og bønner ikke står samme sted hvert år

Hvis du har behov for at rette hækken af inden vintertid, så kan du sagtens gøre det nu

Sæsonen for sommerblomster har været dejlig lang, men nu er det ved at være tid til at afslutte krukkerne. Hvis du ikke vil plante til igen med årstidens blomster og planter, så skal krukkerne tømmes og stilles under tag – gerne hævet en smule op, så evt. vinterfugt ikke giver frostskaader